DZIŚ W NUMERZE: KALENDARZ NA ROK 1943

Goniec Codzienny

Wilno SOBOTA 27 lutego 1943 Nr. 497 Cena w Wilnie 5 fen.

Proklamacja Wodza Niemiec w rocznicę założenia partii

Europa mobilizuje wszystkie siły

Zapowiedź nieugiętej walki przeciwko zjednoczonemu w bolszewizmie i w plutokracji żydostwu

MONACHIUM, 25.2. Podczas uroczystości z okazji założenia partii odczytał w monachijskim browarze nadwornym sekretarz państwa Esser we środę wieczorem następującą proklamację Wodza Niemiec, z której to proklamacji podajemy najważniejsze miejsca:

Towarzysze partyjni! Towarzyszki partyjne!

Armia niemiecka, która — tak samo jak od początku wojny, — również podczas tej zimy biła się nadzwyczajnie, toczy nieubłaganą walkę z ukartowanym wspólnie przez bankі nowojorskie i londyńskie i bolszewickich żydów w Moskwie niebezpieczeństwem dla świata.

Ja sam przebywam na Wschodzie i dlatego nie mogę niestety w czasie uroczystości być wśród was. Mimo to myśli moje w tym roku są jeszcze bardziej przy was aniżeli dawniej.

Albowiem jakiż los spotkałby nasz naród, a ponadto całą Europę, gdyby 24 lutego 1920 r. w tej sali, w której się znajduiecie, nie ogłoszono tez narodowo-socjalistycznej rewolucji, tez, które ogarnęły naród niemiecki i doprowadziły go do tej siły, która zdolna jest dzisiaj nie tylko powstrzymać żydowskie niebezpieczeństwo światowe, lecz także w końcu je zmiażdżyć.

Wówczas i dzisiaj

Kiedy w roku 1920 zapowiadałem w tej sali program partii i decyzję niszczenia wrogów naszego narodu z całym fanatyzmem, byłem samotnym nieznanym. Niemcy zaś znajdowały się w swoim najgłębszym poniżeniu. Liczba tych, którzy wierzyli w odrodzenie, była znikoma, a liczba ludzi, którzy spodziewali się tego jeszcze w naszym pokoleniu, jeszcze mniejsza.

Jakaż to różnica wobec walki dzisiejszej! Jakkolwiek wielką bowiem byłaby koalicja państw szych nieprzyjaciół, jest ona jako potęga mniejsza aniżeli siła przymierza narodów, które przeciwstawiają się bolszewicko-plutokratycznemu zniszczeniu.

Wiara i wola

Złamiemy i rozbijemy moc żydowskiej koalicji światowej, a walcząca o swą wolność, życie i o chleb codzienny ludzkość wywalczy sobie w tych zapasach ostateczne zwycięstwo.

Tak jak w okresie walki o władzę, każde uderzenie naszych przeciwników i każdy z pozornych ich sukcesów czynił mnie tylko jeszcze bardziej zawziętym w moich postanowieniach, by ani kroku nawet nie ustąpić z drogi, która wcześniej czy później musiała doprowadzić do celu, tak też dzisiaj mam tę samą wolę rozwiązać aż do ostatnich konsekwencyj przekazane mi przez los zadanie.

Mam prawo wierzyć, że Opatrzność przeznaczyła mnie do spełnienia tego zadania, albowiem bez Jej łaski nie mógłbym jako człowiek nieznany wejść z tej sali na drogę i iść przez wszelkie przeszkody i ciosy aż do przejęcia władzy, a w końcu dalej aż do tej walki. Ukoronowany zwycięstwami, jakich nie znała jeszcze historia powszechna, ale też i obarczony troskami, które mogłyby złamać wiele słabszych charakterów.

Lecz Opatrzność użyczyła mi też szczęścia, że w takich godzinach posiadałem stale koło siebie wierną drużynę, która z całym oddaniem się uważała swój los jako jeden los wspólny i zawsze stała i będzie stać wiernie przy mnie jako Wodzu.

Chociaż kwiat mężów ruchu narodowo-socjalistycznego znajduje się dzisiaj przed nieprzyjacielem i tam wzorowo spełnia swój żołnierski obowiązek, to jednak przecież najstarsi bojownicy są wciąż jeszcze najsilniejszymi fanatykami zasady niemieckiej woli życia, a do nich dochodzi co roku nowy rocznik niemieckiej młodzieży, całkowicie wychowanej w zasadach narodowo-socjalistycznych, zespolonej w ideach naszej wspólnoty narodowej i gotowej ruszyć przeciwko każdemu, ktoby śmiał się odważyć zgrzeszyć wobec naszej walki o wolność.

Albowiem co za los obmyślono przede wszystkim dla narodu niemieckiego, wypowiedzieli żydzi nie tylko w Londynie i w Nowym Jorku, lecz także żydzi moskiewscy.

Lecz zdecydowani jesteśmy dać im nie mniej jasną odpowiedź.

Walka ta zakończy się też dlatego, nie jak zamierzano, zniszczeniem ludności aryjskiej, lecz wytępieniem żydostwa w Europie.

Poza tym jednak świat idei naszego ruchu stanie się nawet u naszych nieprzyjaciół — dzięki tej walce — wspólnym dobrem wszystkich narodów. Państwo za państwem, tocząc nawet walkę z nami, co raz bardziej będzie zmuszone stosować tezy narodowo-socjalistyczne do prowadzenia sprowokowanej przez te państwa wojny, a przez to rozszerzy się też wśród narodów przez tę właśnie wojnę zrozumienie obciążonego klątwą, zbrodni czego działania żydostwa.

Wszystkie siły dla zwycięstwa

DOPIERO TERAZ NAROD NIEMIECKI POWOŁA I RZUCI DO WALKI WSZYSTKIE SWOJE SIŁY W TAKICH ROZMIARACH, JAK JESZCZE NIGDY W DZIEJACH LUDZKICH NIE DZIAŁO SIĘ TO W CZASIE ŻADNEJ WOJNY.

Nie zawahamy się ani sekundy pociągnąć do pracy w tej decydującej walce krajów, które są odpowiedzialne za wybuch tej wojny. Będziemy uważać za rzecz naturalną, by nie ochraniać obcego życia w czasie, który żąda tak twardych ofiar z naszego własnego życia. W wiernej przyjaźni z naszymi sprzymierzeńcami przeprowadzimy mobilizację duchowych i materialnych sił Europy, jakiej to mobilizacji nasz kontynent w swoiej wielotysięcznej historii dotychczas nie przeżywał. Lecz jest ona konieczna, by całej Europie zapewnić owo własne życie narodowe, które było podstawą nie tylko naszej wielkiej wspólnej kultury, lecz także materialnej egzystencji tego kontynentu.

Was pozdrawiam moi starzy towarzysze partyjni jak zawsze z całego serca. Dziękuję wam, że umożliwiliście mi niegdyś z powodzeniem rozpocząć drogę, która była warunkiem ratowania Rzeszy Niemieckiej, a ponadto całej Europy.

Moje myśli są w tej godzinie przy was, tak jak zawsze. Lecz obowiązek zmusza mnie w tych miesiącach, tygodniach i dniach niezłomnie myśleć, pracować i przygotowywać przyszły zwrot dla tych, którzy jako bojownicy naszego narodu wraz z naszymi sprzymierzeńcami kształtują los świata, muszę być przy naszych braciach i towarzyszach, niemieckich żołnierzach przede wszystkim na froncie wschodnim, albowiem tam rozstrzygnie się przyszłość Niemiec, a nadto Europy. W rezultacie jednak zwycięstwo musi być i będzie nasze!

Pod Izjumem okrążono kilka sowieckich grup bojowych

Silne ataki bolszewickie na południe od jeziora Ilmeń spełzły na niczym przy krwawych stratach. — Pomyślne współdziałanie lotnictwa na zachód od linii Charków - Kursk. — Frachtowiec o pojemności 6.000 TRB zatopiony na północy. — Zakończenie działań ofensywnych w środkowym Tunisie: prawie 4.000 jeńców, 235 czołgów, 169 pancernych wozów wywiadowczych i 160 dział zdobytych lub zniszczonych

Z Kwatery Głównej Führera, dnia 26 lutego.

Naczelne Dowództwo Sił Zbrojnych podaje:

Wobec utrzymującej się odwilży na przyczółku mostowym Kubań i na froncie rzeki Mius odbywały się wczoraj tylko działania wojenne o znaczeniu miejscowym.

W rejonie na południowy zachód od Izjuma atakujące niemieckie dywizje odrzuciły pobitego nieprzyjaciela dalej na północ i na północny wschód. Kilka sowieckich grup bojowych otoczono, inne silne oddziały wojsk rozbito. Liczba jeńców i zdobyczy wzrasta.

Na zachód od linii Charków — Kursk walczą nasze wojska z nieprzyjacielskimi siłami nieprzyjacielskimi, prowadząc walkę elastyczną. Eskadry samolotów bojowych i przysto sowanych do walki z niskiego pułapu rozproszyły nieprzyjacielskie pancerne straże przednie oraz skupienia wojsk w rejonach stanowisk wypadowych i bombardowały z istotnym skutkiem ruchy dostaw bolszewików na kolejach i szosach.

Na południe i na północ od Orła dywizje niemieckie ponownie wspaniale walczyły w bardzo ciężkich walkach odpierających. Nieprzyjaciel, który również wczoraj atakował nowowprowadzonymi oddziałami piechoty i czołgów zwłaszcza na północ od Orła został w ciężkich walkach odparty. W niektórych miejscach wdarł się wroga, walki trwają jeszcze. Bolszewicy ponieśli ponownie wybitne straty w ludziach i czołgach.

Na południe od jeziora Ilmeń rozszerzył nieprzyjaciel swoje silne ataki na dalszych odcinkach frontu. Te ataki przeprowadzone przeważającymi siłami piechoty i czołgów spełzły na niczym przy krwawych stratach.

Własne miejscowe przedsięwzięcie ofensywne w rejonie na południe od jeziora Ładoga osiągnęło zamierzone cele. Przeciwnatarcia nieprzyjaciela pozostały bez skutku.

Zespoły niemieckich samolotów bojowych zatopiły na wodach przylądka Nordkap z płynącego na wschód konwoju według dotychczasowych meldunków frachtowiec o pojemności 6.000 TRB. i uszkodziły celnymi bombami 4 dalsze okręty.

Na froncie północnoafrykańskim akcja ofensywna w środkowo tunetańskich górach została zakończona. Silne oddziały amerykańskie i angielskie rozbito lub zadano im ciężkie ciosy. W tych walkach, podczas których nieprzyjaciel poniósł wysokie straty, wzięto do niewoli ogółem prawie 4.000 jeńców, zdobyto lub zniszczono 235 czołgów, 169 wywiadowczych wozów pancernych i 160 dział i armat na samochodach. Samoloty pikujące atakowały z dobrym skutkiem ponownie stanowiska górskie nieprzyjaciela. Podczas ataku szybkich niemieckich samolotów bojowych na pewną wysuniętą bazę na froncie południowo wschodnim zniszczono lub uszkodzono wielką liczbę nieprzyjacielskich samolotów na ziemi.

Brytyjskie samoloty obrzuciły ubiegłej nocy bombami kruszącymi i zapalającymi przede wszystkim dzielnice mieszkalne kilku miejscowości na obszarze zachodnich i południowo zachodnich Niemiec, między innymi okręg miasta Norymbergi. Ludność miała straty. 6 spośród atakujących bombowców zestrzelono.

Serbski minister wzywa do walki przeciwko bolszewizmowi

BELGRAD. Serbski minister bezpieczeństwa Jovanowić przemawiał przez radio o walce przeciwko bolszewizmowi i o hasłach na przyszłość. Naród serbski, powiedział on, miał sposobność, jak rzadko jaki inny naród w Europie, widzieć podczas pokoju i podczas wojny działalność żydowsko-bolszewicką. Minister wspomniał o urządzonej przed dwoma laty uroczystości z okazji uruchomienia poselstwa sowieckiego w Belgradzie, kiedy to po wygłoszonych przemówieniach triumfowali żydzi i komuniści. Już w dniu 27 marca naród serbski drogo musiał opłacić rachunek za ten bankiet.

W walce przeciwko potworowi bolszewickiemu nie może nikt pozostać na uboczu. Właśnie rocznica armii sowieckiej winna ugruntować w narodzie serbskim postanowienie bezkompromisowej walki aż do wytępienia bolszewików, którzy grożą zgubą narodowi serbskiemu.

Wykrycie knowań bolszewickich w Boliwii

VIGO. Według doniesienia z Buenos Aires prezydent policji w La Paz podał do wiadomości, że partia komunistyczna w Boliwii, pod nazwą „Partide Izquierdista Revolutionario", ponosząca odpowiedzialność za niedawne rozruchy w kopalniach, wciąż jeszcze jest czynną, pomimo surowych zarządzeń rządu.

Przy aresztowaniu trzech przywódców tej partii znaleziono plany dalszych rozruchów, mających powstać w maju roku bieżącego. Wśród aresztowanych znalazł się pewien inspektor ceł.

Roosevelt organizuje placówki na północ od Indii

GENEWA. (DNB). Według czasopisma północno-amerykańskiego „Time", Roosevelt utworzył konsulat w prowincji Sinkiang. Sinkiang, Turkiestan chiński, jest krajem buforowym ZSRR i przeciwstawiony jest Anglii od strony Indii. Rząd Stanów Zjedn. otwierając tę placówkę, usiłuje rozszerzyć swoje wpływy w głąb Azji.

Wykończenie zapory wodnej w Kirin

HSINKING. (DNB). Agencja „Kokutsu" donosi, że zapora koło Kirin, zamykająca drugi co do wielkości zbiornik wód powstrzymanych zaporą na świecie, i budowana przez pięć lat rozpocznie po raz pierwszy funkcjonować 27 lutego. Przypomina się o tym, że wielką liczbę olbrzymich turbin i generatorów, jakie wmontowano w zakładach elektronni, dostarczyły firmy niemieckie.

Poważne ostrzeżenie Sven Hedina dla Szwecji

SZTOKHOLM. (DNB). Światowej sławy badacz szwedzki dr. Sven Hedin zwrócił się ze względu na poważne dla Szwecji i Europy położenie ze słowami ostrzeżenia do narodu szwedzkiego. W liście do sztokholmskiej gazety popołudniowej „Folkets Dagbladet" podkreśla dr. Sven Hedin ciężkie niebezpieczeństwo, jakie grozi ze wschodu nie tylko kontynentowi europejskiemu, lecz także skandynawskiej północy. Gdyby Związek Sowiecki, — pisze Hedin między innymi, zwyciężył w pojedynku z Niemcami, wówczas od razu sprzyjające stałyby się widoki dla opłacanych przez Sowiety szwedzkich komunistów. W wypadku ewentualnej okupacji i spustoszenia przez bolszewików centralnej Europy, kraje bałtyckie i Finlandia zostałyby całkowicie pokonane, zaś silne oddziały wojsk bolszewickich przesunięte nad granicę fińsko-szwedzką, a przez to zagrożenie Szwecji byłoby bardzo poważne.

Sven Hedin uważa to za rzecz godną podziwu, iż naród z tak chlubną historią jak naród szwedzki pozwolił się przez lata zwodzić prasie, która po większej części nieprzyjazne zachowuje stanowisko wobec jedynego mocarstwa na świecie, które może od całkowitego zniszczenia uratować zachodnią kulturę, Europę, Finlandię i Szwecję. Jest to wprost bezdenną głupotą i zaślepieniem sądzić, że Anglia i Ameryka potrafią w odpowiednim momencie powstrzymać zwycięski pochód bolszewików na zachód. Od przeszło półtora roku wciskały Anglia i Stany Zjednoczone wszelkimi możliwymi drogami, poświęcając na to miliardy, śmiercionośną broń w ręce tej gigantycznej potęgi barbarzyńców, których celem jest zniszczenie Europy. Anglii i Ameryce nie udałoby się nigdy przeszkodzić bolszewickiemu marszowi śmierci przez Europę. Jakkolwiek wojna obecna skończy się, to zawsze Anglia musi ją przegrać. Jeśli zwyciężą Niemcy, to potęga Anglii w Europie zostanie złamana, gdy zwyciężą państwa wrogie Osi, to Stany Zjednoczone staną się spadkobiercą brytyjskiego imperium.

Na zakończenie pisze Sven Hedin, że nieszczęściem Anglii jest to, iż los jej spoczywa w ręku ludzi, którzy myślą kategoriami pierwszej wojny światowej i którzy nie dostrzegli nowej epoki z jej nowymi zagadnieniami.

Giraud i Amerykanie zaprowadzają swe porządki w Marokko Francuskim

ALGECIRAS. Opierając się na wskazówkach prezydenta Roosevelta, Giraud wydaje co dziennie co raz to inne zarządzenia o charakterze filożydowskim. Najpierw pozwolono wstępować dzieciom żydowskim do szkół publicznych. W kilka dni potem wydano nowe zarządzenie, przewidujące służbę wojskową dla żydów i możność otrzymania szarży oficerskiej.

Obecnie ukazało się nowe zarządzenie o tym, że urzędnicy państwowi żydzi, zwolnieni w Marokko francuskim, winni znowu wrócić na zajmowane dawniej stanowiska. Urzędnikom tym należy wypłacić zaległe uposażenie aż do dnia ich ponownego przyjęcia na służbę. Poza tym zarządzenie to ma, zdaniem ludności francuskiej, zupełnie określony cel. Mianowicie przy pomocy urzędników - żydów zamierza Roosevelt co raz silniej umacniać swe panowanie i stopniowo przeistoczyć tę posiadłość francuską w kolonię północno amerykańską. Ma się rozumieć, że takie jednostronne uprzywilejowanie elementu żydowskiego wywołało oburzenie wśród ludności francuskiej i arabskiej Marokka.

Anglia wydaje Syrię i Libanon na łup agitacji bolszewickiej

STAMBUŁ. Staraniem ambasady sowieckiej w Teheranie, władze angielskie udzieliły zezwoleń agitatorom bolszewickim na otwieranie nowych biur i komitetów we wszystkich miastach Syrii i Libanonu. Agentom bolszewickim zezwolono również udać się do włosek, „celem wyjaśniania dążeń bolszewizmu".

Wiadomości z dnia

27 LUTY	SOBOTA Anastazego — Wschód słońca 6.17 Zachód słońca 16.49

— KASZA NA KARTKI ŻYWNOŚCIOWE 13 OKRESU APROWIZACYJNEGO. Mieszkańcom miasta Wilna na odpowiednie odcinki kart żywnościowych 13 okresu aprowizacyjnego będzie sprzedawana kasza.

— DRZEWO OPAŁOWE DLA PIEKARŃ WILEŃSKICH. Wobec otrzymania przez spółdzielnię „Ruta" dostatecznej ilości drzewa opałowego piekarniom wileńskim nie grozi przerwa w wypieku chleba. Mieszkańcy miasta normalnie będą zaopatrywani w chleb kartkowy przez sklepy rejonowe „Ruty". (w)

— NIE NABYWAĆ BILETÓW KINOWYCH U SPEKULANTÓW. Wobec tego, że kina cieszą się wielką frekwencją publiczności rozwinęła się też spekulacja biletami kinowymi. W ostatnich dniach stwierdzono w wielu wypadkach fałszerstwo biletów. Często np. kupując bilet „okazyjnie" można dostać kartkę do zupełnie innego kina, albo inny seans. Rzecz jasna że służba kinowa takiego biletu nie honoruje i nabywca traci tylko na tym. We własnym więc interesie należy się wystrzegać nabywania biletów kinowych u spekulantów. (z)

— AKCJA KONTROLI SANITARNEJ SKLEPÓW PRYWATNYCH I FRYZJERNI. Władze nadzoru sanitarnego prowadzą lotną kontrolę sanitarną prywatnych sklepów i fryzjerni. Właściciele tych zakładów w których zostanie stwierdzony stan antysanitarny mogą być ukarani niejtylko grzywną pieniężną, ale i pozbawieniem prawa dalszego utrzymywania przedsiębiorstwa. (z)

— REJESTRACJA ŚWIŃ W GENERALNYM OKRĘGU LITWY ODBĘDZIE SIĘ W DNIU 15 MARCA 1943 ROKU. W generalnym okręgu Litwy w dniu 15 marca 1943 roku odbędzie się dla celów statystyki i gospodarczych spis świń.

Przeprowadzenie spisu świń zostało polecone urzędowi statystycznemu. Wykonanie spisu świń dokonają urzędy samorządowe gmin miejskich i wiejskich.

Hodowcy-świń muszą udzielić wyczerpujących informacji osobom dokonującym spisu.

Osoby spisujące mają prawo obejrzeć chlewnie i inne pomieszczenia przeznaczone dla chowu świń, aby otrzymane dane odpowiadały stanowi faktycznemu.

Wszystkie władze i urzędy zobowiązane są udzielić pomocy osobom dokonującym spisu.

Osobom, które nie usłuchają wezwania do współdziałania przy spisie albo błędnie i niedbale go dokonają lub rezultat spisu zatają i do odpowiednich władz nie odeślą albo prześlą fałszywe dane, jak również i ci właściciele chlewni, którzy nie udzielą żadnych informacji albo udzielą dane fałszywe lub nie okażą dokumentów potrzebnych do spisu lub będą utrudniać czy przeszkadzać w oględzinach pomieszczeń chowu świń, grozi kara do 6 tygodni więzienia i grzywna do 500 RM. lub obie kary łącznie.

Niniejsze zarządzenie obowiązuje z dniem 18 lutego 1943 roku. (w)

— O DROBNYCH REMONTACH W MIESZKANIACH DOKONYWANYCH PRZEZ LOKATORÓW. Do zarządzenia z dnia 1 maja 1942 roku o opłatach komornego, ukazało się ostatnio rozporządzenie wykonawcze dyrektora regulacji cen z dnia 1 stycznia 1943 roku na podstawie którego lokator (najemca) ma prawo dokonywać drobnych remontów w mieszkaniu.

W razie odmowy właściciela (odnajemcy) mieszkania na rodzaj i rozmiary napraw lub przeróbek — taką zgodę można uzyskać od urzędu mieszkaniowego na podstawie złożonego podania.

Najemca (lokator) w razie dokonywania jakich-robót kosztem własnym, ma prawo zredukować komorne o 10 proc. do czasu ostatecznego potrącenia z niego poniesionych kosztów remontu.

Potrącanie z opłacanego komornego poniesionych kosztów na przeprowadzony remont mieszkania może trwać tylko w ciągu 5 lat od dnia opłacenia poniesionych kosztów.

W razie zmiany lokatora, nowy najemca dziedziczy wszystkie skutki prawne, wynikające z dokonanych przez poprzednika remontów.

Najemca dawniejszy może żądać od nowego lokatora zwrotu części poczynionych wkładów, a nowy lokator o taką sumę może zredukować swoje komorne ustalając w ten sposób swój stosunek lokatora do właściciela.

Najemca (lokator) powinien złożyć najmującemu zaświadczone odpisy rachunków o dokonanych w mieszkaniu ulepszeniach, które to dowody należy przechowywać w ciągu 5 lat.

Niniejsze zarządzenie obowiązuje z dniem 1 stycznia 1943 roku. (w)

— Z KURSÓW ROLNICZYCH. Jak wiadomo w licznych miejscowościach powiatu wileńskiego odbywają się kursy rolnicze dla gospodarzy. Rolnicy bardzo się interesują tymi wykładami i chętnie na nie przychodzą nieraz i po kilka kilometrów. Wykładowcy ze swej strony też chętnie udzielają różnych fachowych porad rolnikom. Kursy takie zacieśniają współpracę gospodarzy wiejskich z organami administracji rolnej i przyczyniają się do podnoszenia ogólnego poziomu gospodarstw wiejskich na Wileńszczyźnie. (z)

—o—

OFIARY

Ku uczczeniu ś. p. Zenona Bychowca dla biednych polskich dzieci Błażewicz Jan — 40 RM., Błażewicz (syn) — 10 RM., Danusia — 10 RM.

•

Zamiast kwiatów na grób ś. p. Stefanii Pigulewskiej dla najbiedniejszych składają pracownicy Poradni lekarskiej — 200 RM.

†

z Giedrojciów
Walentyna Rode
po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarła dnia 25 lutego w wieku lat 40.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy zaułku Uosto (Portowym) 10 nastąpi dnia 27 lutego b. r. o godz. do kościoła św Jakuba, po czym nastąpi eksportacja na cmentarz po-Bernardyński. O czym zawiadamiają Znajomych i Przyjaciół pogrążeni w smutku

Matka, Mąż i Córka.

Szpital weterynaryjny w Wilnie

W obszernym podwórku domu przy ulicy Wileńskiej 18 mieści się wileński szpital weterynaryjny. Jest to pożyteczna instytucja, dobrze znana nietylko w Wilnie, ale także w szerokim promieniu wsi podwileńskich. Dawniej znajdowały się w Wilnie dwa takie szpitale: prywatny dr. Bakuna i t. zw. sejmikowy, utrzymywany wspólnie przez miasto i powiat. Za czasów sowieckich projektowano „po stachanowsku" wybudowanie w Wilnie wielkiej kliniki weterynaryjnej, nie zwracając uwagi na braki dotychczasowych.

Jednak wybuch wojny niemiecko-bolszewickiej kompletnie pokrzyżował te plany. Istniejący szpital przy ulicy Wileńskiej 18 ucierpiał od bomb i wymagał natychmiastowego remontu. Wspólnym wysiłkiem urzędu naczelnika powiatu i zarządu miejskiego przystąpiono do koniecznych robót. Po dokonaniu jego, co najniezbędniejsze, roboty stanęły z braku funduszów i materiałów. Szczególnie ciężkim dla szpitala był okres zimy 1941—42.

Wobec zupełnego braku opału w pomieszczeniach szpitala panowała temperatura rzadko kiedy przekraczająca 0. Personel przeważnie poodmrażał sobie ręce w czasie pracy. To też w lecie ubiegłego roku pracownicy szpitala udali się do lasu, w celu przygotowania niezbędnych na bieżącą zimę zapasów opału. Mimo wielkie trudności, zwłaszcza przy transporcie wyrąbanego już drzewa, udało się szpital zaopatrzyć w odpowiedni zapas paliwa. Obecnie w lokalu panuje już zupełnie znośna temperatura. Największą bolączką szpitala jest teraz niedostatek lekarstw dla zwierząt. Posiadane zapasy pozwalają jedynie na leczenie chorych zwierząt na miejscu. Nafta, a zwłaszcza spirytus denaturowany jest dostarczana szpitalowi w ilościach zupełnie wystarczających, to też często stosuje się denaturat zastępczo zamiast innych lekarstw. Dużą przeszkodą w pracy szpitala jest nieraz zbyt późne zwracanie się o poradę, często kiedy choroba jest już zapuszczona i trudno ją wyleczyć. A przecież szpital pobiera za swe usługi tak niewysokie opłaty (porada 1 RM, mała operacja 3 RM, jeden dzień pobytu chorego konia, czy bydlęcia w szpitalu 1 RM), więc każdy potrzebujący opieki lekarza weterynarii dla swojego zwierzęcia powinien we własnym interesie zgłaszać się jak najprędzej.

Również pewną przeszkodę w pracy stanowią nieraz zabobony chłopskie, nie pozwalające np. na obcięcie kołtuna koniowi bo okuleje, albo też symulacja właściciela, który pragnie zwolnić swojego konia np. od szarwarku. Jeżeli koń jest naprawdę chory, czy słaby to i tak napewno zostanie zwolniony, a symulacja zaraz zostaje odkryta i nie daje żadnego rezultatu. Do najpospolitszych chorób należą najrozmaitsze schorzenia przewodu pokarmowego, a u koni nabite karki, czy także drobne poranienia. Ogółem w roku 1942 sprowadzono do szpitala 3.657 koni, 272 szt. bydła rogatego, 108 kóz i owiec, 371 świń, 489 psów i kotów, 149 różnych ptaków i 43 inne zwierzęta, co w sumie daje 5.089 porad udzielonych, wobec 5.766 w roku 1941. Zmniejszenie wynosi więc 678. Tak samo zmalała liczba przyprowadzanych psów i kotów. W roku 1941 przyprowadzono tych zwierząt 974, a roku ubiegłego tylko 489, zmniejszenie jest więc bardzo pokaźne i wynosi liczbę 485. Natomiast, nieznacznie zresztą, zwiększyła się liczba porad ambulatoryjnych, których w roku ub. było 4.739 wobec 4.641 w roku 1941. Dzięki dobremu kierownictwu szpitala przez prof. dr. H. C. Alekse ta zasłużona placówka rozwija się w miarę możności. Godziny przyjęć: codziennie od 8—15 i od 17—18. W soboty tylko do 12.30. W niedziele dyżuruje (tylko dla nagłych wypadków) sanitarjusz od 10—11. W innych godz. nie należy się zwracać. (z)

Chcesz mieć światło elektryczne — oszczędzaj je!

Kalendarz ścienny na rok 1943

Styczeń

		Wsch. słońca	Zach. słońca	31 dni
1	**Piątek**	7.42	15.03	**Nowy Rok.** Mieczysł.
2	Sobota	7.42	15.04	Makarego, Izydora
3	**Niedziela**	7.42	15.05	Genowefy, Daniela
4	Poniedz.	7.41	15.06	Tytusa
5	Wtorek	7.43	15.07	Telesfora, Szymona
6	**Sroda**	7.40	15.10	**Trzech Kr.** Makryny ●
7	Czwartek	7.39	15.11	Lucjana
8	Piątek	7.39	15.12	Seweryna
9	Sobota	7.38	15.13	Marcjanny
10	**Niedziela**	7.38	15.15	Agatona, Wilhelma
11	Poniedz.	7.37	15.17	Honoraty
12	Wtorek	7.37	15.19	Arkadiusza
13	Sroda	7.37	15.20	Hilarego, Weroniki ☽
14	Czwartek	7.36	15.22	Feliksa, Eufrozyny
15	Piątek	7.35	15.23	Pawła pust.
16	Sobota	7.34	15.24	Marcelego
17	**Niedziela**	7.32	15.26	Antoniego opata
18	Poniedz.	7.31	15.28	*Katedry św. Piotra*
19	Wtorek	7.30	15.30	Henryka, Kanuta kr.
20	Sroda	7.29	15.33	Fabiana i Sebastiana
21	Czwartek	7.27	15.34	Agnieszki ○
22	Piątek	7.26	15.35	Wincentego
23	Sobota	7.24	15.35	Rajmunda
24	**Niedziela**	7.23	15.37	Tymoteusza
25	Poniedz.	7.21	15.41	*Nawróc. św. Pawła*
26	Wtorek	7.20	15.44	Polikarpa
27	Sroda	7.19	15.46	Jana Złotoustego
28	Czwartek	7.17	15.48	Ildefonsa
29	Piątek	7.15	15.50	Franciszka Salez. ☾
30	Sobota	7.14	15.52	Martyny
31	**Niedziela**	7.12	15.54	Piotra Nolasko

Luty

		Wsch. słońca	Zach. słońca	28 dni
1	Poniedz.	7.10	15.56	Ignacego
2	**Wtorek**	7.08	15.58	**M. B. Gromnicznej**
3	Sroda	7.06	16.00	Błażeja
4	Czwartek	7.04	16.02	Andrzeja, Anastazego
5	Piątek	7.02	16.04	Agaty ●
6	Sobota	7.00	16.06	Doroty
7	**Niedziela**	6.58	16.08	Romualda, Ryszarda
8	Poniedz.	6.56	16.09	Jana z M.
9	Wtorek	6.54	16.11	Apolonii
10	Sroda	6.52	16.13	Scholastyki
11	Czwartek	6.51	16.15	Seweryna, Lucjusza
12	Piątek	6.49	16.16	Aleksego, Gauden. ☽
13	Sobota	6.47	16.18	Grzegorza, Juliana
14	**Niedziela**	6.45	16.20	Walentego
15	Poniedz.	6.43	16.22	Faustyna
16	Wtorek	6.41	16.24	Julianny
17	Sroda	6.38	16.28	Sylwina, Aleksego
18	Czwartek	6.36	16.31	Symeona
19	Piątek	6.33	16.34	Konrada, Czesława
20	Sobota	6.31	16.38	Leona ○
21	**Niedziela**	6.29	16.40	*Starozap.* Eleonory
22	Poniedz.	6.27	16.41	*Katedry św. Piotra*
23	Wtorek	6.25	16.43	Piotra, Damiana
24	Sroda	6.23	16.44	Macieja
25	Czwartek	6.20	16.45	Zygfryda
26	Piątek	6.19	16.47	Aleksandra, Małg.
27	Sobota	6.17	16.49	Anastazego ☾
28	**Niedziela**	6.14	16.51	Romana

Marzec

		Wsch. słońca	Zach. słońca	31 dni
1	Poniedz.	6.11	16.53	Albina
2	Wtorek	6.08	16.55	Heleny Ces.
3	Sroda	6.06	16.57	Kunegundy
4	**Czwartek**	6.04	16.59	**Sw. Kazimierza**
5	Piątek	6.02	17.01	Euzebiusza, Teofila
6	Sobota	6.00	17.04	Wiktora ●
7	**Niedziela**	5.58	17.06	*Zap.* Tomasza z Akw.
8	Poniedz.	5.55	17.08	Wincentego Kadłub.
9	Wtorek	5.52	17.09	Franciszki
10	Sroda	5.49	17.11	*Popielec*
11	Czwartek	5.46	17.15	Konstantego
12	Piątek	5.44	17.16	Grzegorza
13	Sobota	5.42	17.18	Nicefora, Krystyny ☽
14	**Niedziela**	5.40	17.19	Matyldy
15	Poniedz.	5.37	17.21	Klemensa, Longina
16	Wtorek	5.34	17.23	Cyriaka
17	Sroda	5.32	17.25	Patrycjusza, Gertrudy
18	Czwartek	5.30	17.26	Cyryla, Gabriela
19	Piątek	5.27	17.28	*Józefa oblub. NMP.*
20	Sobota	5.25	17.30	Joachima, Wincent.
21	**Niedziela**	5.23	17.31	Benedykta ○
22	Poniedz.	5.20	17.33	Oktawiana, Pawła
23	Wtorek	5.18	17.36	Katarzyny, Feliksa
24	Sroda	5.15	17.39	Gabriela Arch.
25	**Czwartek**	5.11	17.41	**Zwiastowanie NMP.**
26	Piątek	5.08	17.42	Teodora, Ludgera
27	Sobota	5.06	17.44	Jana z Damaszku
28	**Niedziela**	5.03	17.46	Jana K., Doroteusza
29	Poniedz.	5.00	17.48	Eustazego, Cyryla ☾
30	Wtorek	4.58	17.50	Kwiryna
31	Sroda	4.56	17.52	Balbiny

Kwiecień

		Wsch. słońca	Zach. słońca	30 dni
1	Czwartek	4.54	17.54	Teodora
2	Piątek	4.52	17.56	Franciszka
3	Sobota	4.50	17.58	Ryszarda E.
4	**Niedziela**	4.47	18.02	Izydora, Ryszarda ●
5	Poniedz.	4.44	18.02	Wincentego Fer.
6	Wtorek	4.41	18.04	Celestyna, Wilhelma
7	Sroda	4.39	18.06	Epifaniusza
8	Czwartek	4.37	18.08	Dionizego
9	Piątek	4.35	18.11	Marii Kleofasowej
10	Sobota	4.33	18.13	Ezechiela
11	**Niedziela**	4.30	18.15	Leona W. P.
12	Poniedz.	4.28	18.16	Juliusza ☽
13	Wtorek	4.25	18.18	Hermenegildy
14	Sroda	4.22	18.20	Justyny, Waleriana
15	Czwartek	4.19	18.23	Anastazji
16	Piątek	4.17	18.23	Benedykta, Lamb.
17	Sobota	4.14	18.25	Aniceta, Roberta
18	**Niedziela**	4.11	18.27	**Palmowa**
19	Poniedz.	4.08	18.29	Tymona, Hermogena
20	Wtorek	4.06	18.30	Sulpicjusza, Czesł. ○
21	Sroda	4.04	18.32	Anzelma
22	Czwartek	4.02	18.34	Sotera i Kajusa
23	**Piątek**	4.00	18.36	Wojciecha, Jerzego
24	Sobota	3.58	18.37	Jerzego m., Fidelisa
25	**Niedziela**	3.56	18.39	**Wielkanoc**
26	**Poniedz.**	3.53	18.41	**Wielkanoc**
27	Wtorek	3.51	18.44	Zyty, Teofila ☾
28	Sroda	3.49	18.46	Witalisa
29	Czwartek	3.47	18.48	Piotra
30	Piątek	3.45	18.50	Katarzyny Sen.

Maj

		Wsch. słońca	Zach. słońca	31 dni
1	**Sobota**	3.42	18.51	**Swięto Narodu Niem.**
2	**Niedziela**	3.40	18.53	Zygmunta Kr.
3	Poniedz.	3.38	18.55	*Znal. Krzyża św.*
4	Wtorek	3.36	18.57	Floriana ●
5	Sroda	3.34	18.59	Piusa
6	Czwartek	3.32	19.01	Jana w ol.
7	Piątek	3.30	19.02	Domiceli
8	Sobota	3.28	19.04	Stanisława b. m.
9	**Niedziela**	3.26	19.06	Grzegorza
10	Poniedz.	3.24	19.08	Izydora
11	Wtorek	3.22	19.10	Mamerta
12	Sroda	3.20	19.12	Pankracego ☽
13	Czwartek	3.18	19.13	Serwacego
14	Piątek	3.16	19.15	Bonifacego
15	Sobota	3.15	19.17	Zofii
16	**Niedziela**	3.13	19.18	Andrzeja Boboli
17	Poniedz.	3.12	19.18	Paschalisa
18	Wtorek	3.10	19.20	Feliksa, Eryka Kr.
19	Sroda	3.07	19.22	Piotra Celestyna ○
20	Czwartek	3.06	19.26	Bernardyna
21	Piątek	3.04	19.27	Wiktora, Donata
22	Sobota	3.02	19.28	Julii i Heleny
23	**Niedziela**	3.02	19.30	Dezyderego
24	Poniedz.	2.59	19.32	Joanny Wd., Zuzanny
25	Wtorek	2.58	19.33	Grzegorza
26	Sroda	2.57	19.34	Filipa Nar. ☾
27	Czwartek	2.56	19.34	Bedy i Magdaleny
28	Piątek	2.55	19.39	Augustyna, Joanny
29	Sobota	2.54	19.40	Marii Magdaleny
30	**Niedziela**	2.53	19.41	Feliksa P.
31	Poniedz.	2.52	19.42	Petroneli, Anieli

Czerwiec

		Wsch. słońca	Zach. słońca	30 dni
1	Wtorek	2.51	19.43	Bł. Jakuba, Juwenc.
2	Sroda	2.50	19.45	Marcelina ●
3	**Czwartek**	2.49	19.47	**Wniebowstąp. Pańskie.**
4	Piątek	2.49	19.48	Franciszka, Saturn.
5	Sobota	2.48	19.48	Bonifacego, Walerii
6	**Niedziela**	2.47	19.49	Norberta
7	Poniedz.	2.46	19.50	Roberta
8	Wtorek	2.45	19.51	Medarda, Maksyma
9	Sroda	2.44	19.52	Felicjana, Pryma
10	Czwartek	2.43	19.54	Małgorzaty
11	Piątek	2.42	19.54	Barnaby ☽
12	Sobota	2.42	19.55	Onufrego
13	**Niedziela**	2.42	19.56	**Zielone Świątki**
14	**Poniedz.**	2.42	19.57	**Zielone Świątki**
15	Wtorek	2.42	19.57	Bł. Jolanty, Germana
16	Sroda	2.41	19.58	Benona
17	Czwartek	2.41	19.58	Adolfa b. w.
18	Piątek	2.41	19.58	Marka ○
19	Sobota	2.41	19.59	Gerwazego i Protaz.
20	**Niedziela**	2.41	19.59	Sylweriusza
21	Poniedz.	2.41	19.59	Aloizego
22	Wtorek	2.41	19.59	Paulina
23	Sroda	2.41	19.59	Agrypiny
24	**Czwartek**	2.42	20.00	**Boże Ciało** ☾
25	Piątek	2.42	20.00	Wilhelma, Prospera
26	Sobota	2.42	20.00	Jana i Pawła
27	**Niedziela**	2.43	20.00	Władysława
28	Poniedz.	2.43	20.00	Ireneusza
29	**Wtorek**	2.44	20.00	**Piotra i Pawła**
30	Sroda	2.45	20.00	Emilii

Lipiec

		Wsch. słońca	Zach. słońca	31 dni
1	Czwartek	2.46	19.59	Teodoryka
2	Piątek	2.45	19.59	*Nawiedzenie NMP.* ●
3	Sobota	2.47	19.59	Anatola, Heliodora
4	**Niedziela**	2.48	19.58	Józefa Kal.
5	Poniedz.	2.49	19.58	Antoniego
6	Wtorek	2.50	19.58	Łucji, Dominiki
7	Sroda	2.51	19.57	Cyryla i Metodego
8	Czwartek	2.52	19.57	Elżbiety
9	Piątek	2.53	19.56	Weroniki, Anatola
10	Sobota	2.54	19.55	7 braci m. m. ☽
11	**Niedziela**	2.55	19.55	Piusa I, Sabiny W.
12	Poniedz.	2.56	19.54	Jana Gwalberta
13	Wtorek	2.57	19.53	Anakleta, Małgorz.
14	Sroda	2.58	19.51	Bonawentury
15	Czwartek	3.00	19.48	Henryka Ces.
16	Piątek	3.01	19.47	*M. B. Szkaplernej*
17	Sobota	3.03	19.45	Aleksego ○
18	**Niedziela**	3.04	19.43	Bł. Szymona
19	Poniedz.	3.06	10.42	Wincentego à Paulo
20	Wtorek	3.07	19.41	Czesława Wyzn.
21	Sroda	3.08	19.40	Praksedy
22	Czwartek	3.10	19.39	Marii Magdaleny
23	Piątek	3.11	19.38	Apolinarego
24	Sobota	3.12	19.34	Krystyny, Kingi ☾
25	**Niedziela**	3.14	19.33	Jakuba Ap.
26	Poniedz.	3.16	19.33	Anny
27	Wtorek	3.18	19.32	Natalii
28	Sroda	3.20	19.30	Inocentego Pap.
29	Czwartek	3.22	19.28	Marty
30	Piątek	3.24	19.26	Abdona, Aldony
31	Sobota	3.25	19.24	Ignacego Loyoli

Sierpień

		Wsch. słońca	Zach. słońca	31 dni
1	**Niedziela**	3.27	19.22	Piotra w okow. ●
2	Poniedz.	3.29	19.20	NMP. Anielskiej
3	Wtorek	3.30	19.19	*Zn. rel. św. Szczepana*
4	Sroda	3.31	19.17	Dominika
5	Czwartek	3.34	19.15	M. B. Snieżnej
6	Piątek	3.36	19.13	*Przemienienie Pańskie*
7	Sobota	3.38	19.11	Kajetana
8	**Niedziela**	3.40	19.10	Cyriaka
9	Poniedz.	3.42	19.07	Romana ☽
10	Wtorek	3.44	19.05	Wawrzyńca
11	Sroda	3.45	19.03	Zuzanny
12	Czwartek	3.46	19.01	Klary
13	Piątek	3.48	18.58	Hipolita
14	Sobota	3.50	18.56	Euzebiusza
15	**Niedziela**	3.51	18.54	**Wniebowzięcie NMP.** ○
16	Poniedz.	3.53	18.53	Rocha, Jacka W.
17	Wtorek	3.56	18.52	Jacka, Filipa, Mirona
18	Sroda	3.58	18.49	Firmina, Agapita
19	Czwartek	3.59	18.45	Ludwika Pol., Jacka
20	Piątek	4.01	18.43	Bernarda
21	Sobota	4.03	18.40	Joanny
22	**Niedziela**	4.05	18.37	Tymoteusza ☾
23	Poniedz.	4.07	18.34	Filipa
24	Wtorek	4.08	18.32	Bartłomieja
25	Sroda	4.10	18.30	Ludwika Kr.
26	Czwartek	4.12	18.28	*M. B. Częstochowskiej*
27	Piątek	4.14	18.26	Cezariusza
28	Sobota	4.15	18.24	Augustyna
29	**Niedziela**	4.16	18.22	*Ścięcie św. Jana Chrz.*
30	Poniedz.	4.17	18.20	Róży Lim. ●
31	Wtorek	4.19	18.17	Rajmunda

Wrzesień

		Wsch. słońca	Zach. słońca	30 dni
1	Sroda	4.23	18.14	Idziego Op.
2	Czwartek	4.25	18.11	Stefana Kr.
3	Piątek	4.26	18.08	Szymona
4	Sobota	4.28	18.05	Rozalii
5	**Niedziela**	4.30	18.02	Wawrzyńca
6	Poniedz.	4.32	17.59	Zachariasza
7	Wtorek	4.34	17.58	Reginy, Melchiora ☽
8	Sroda	4.36	17.56	*Narodziny NMP.*
9	Czwartek	4.38	17.54	Piotra Klawera
10	Piątek	4.40	17.52	Mikołaja
11	Sobota	4.42	17.50	Prota i Jacka
12	**Niedziela**	4.44	17.48	Walerego
13	Poniedz.	4.46	17.46	Filipa, Mauryliusza
14	Wtorek	4.48	17.43	*Podw. św. Krzyża* ○
15	Sroda	4.50	17.40	Euzebii, Cypriana
16	Czwartek	4.51	17.36	Nikodema, Emila
17	Piątek	4.53	17.33	Justyna
18	Sobota	4.55	17.30	Józefa z Kup.
19	**Niedziela**	4.57	17.28	Januarego
20	Poniedz.	4.59	17.25	Eustachego
21	Wtorek	5.01	17.22	Mateusza ☾
22	Sroda	5.03	17.20	Maurycego
23	Czwartek	5.04	17.18	Tekli P.
24	Piątek	5.07	17.16	Gerarda
25	Sobota	5.09	17.13	Kleofasa
26	**Niedziela**	5.11	17.10	Cypriana
27	Poniedz.	5.13	17.07	Koźmy i Damiana
28	Wtorek	5.15	17.04	Wacława
29	Sroda	5.16	17.03	Michała Arch. ●
30	Czwartek	5.17	17.01	Hieronima

Październik

		Wsch. słońca	Zach. słońca	31 dni
1	Piątek	5.19	16.58	*M. B. Różańcowej*
2	Sobota	5.21	16.56	św. Aniołów Str.
3	**Niedziela**	5.23	16.53	Kandyda, Gerarda
4	Poniedz.	5.25	16.51	Franciszka z Asyżu
5	Wtorek	5.27	16.49	Placyda
6	Sroda	5.29	16.46	Brunona ☽
7	Czwartek	5.30	16.43	Justyny
8	Piątek	5.32	16.41	Brygidy
9	Sobota	5.34	16.39	Bohdana
10	**Niedziela**	5.36	16.37	Franciszka Borg.
11	Poniedz.	5.38	16.35	Placydy
12	Wtorek	5.40	16.33	Maksymiliana
13	Sroda	5.42	16.31	Edwarda Króla ○
14	Czwartek	5.44	16.28	Kaliksta
15	Piątek	5.46	16.26	Jadwigi i Teresy
16	Sobota	5.48	16.24	Gerarda, Florentyny
17	**Niedziela**	5.50	16.21	Wiktora m.
18	Poniedz.	5.52	16.18	Łukasza
19	Wtorek	5.54	16.16	Piotra
20	Sroda	5.56	16.13	Jana
21	Czwartek	5.57	16.10	Urszuli P. ☾
22	Piątek	5.59	16.07	Korduli, Alfonsa
23	Sobota	6.02	16.05	Jana Kap.
24	**Niedziela**	6.04	16.03	Rafała
25	Poniedz.	6.05	16.00	Kryspina
26	Wtorek	6.06	15.58	Ewarysta
27	Sroda	6.08	15.56	Sabiny
28	Czwartek	6.11	15.54	Szymona
29	Piątek	6.13	15.52	Narcyza ●
30	Sobota	6.15	15.50	Alfonsa, Edmunda
31	**Niedziela**	6.17	15.48	Wolfganga

Listopad

		Wsch. słońca	Zach. słońca	30 dni
1	Poniedz.	6.19	15.46	Wszystkich Swiętych
2	Wtorek	6.21	15.44	*Dzień Zaduszny*
3	Sroda	6.23	15.42	Huberta
4	Czwartek	6.25	15.39	Karola Bor.
5	Piątek	6.27	15.37	Elżbiety i Zachar. ☽
6	Sobota	6.29	15.34	Leonarda
7	**Niedziela**	6.31	15.32	Engelberta
8	Poniedz.	6.33	15.30	Gotfryda
9	Wtorek	6.35	15.28	Teodora
10	Sroda	6.37	15.27	Andrzeja
11	Czwartek	6.39	15.25	Marcina
12	Piątek	6.41	15.24	5 br. Męczenników ○
13	Sobota	6.43	15.23	Stanisława Kostki
14	**Niedziela**	6.45	15.21	Jukunda, Serapiona
15	Poniedz.	6.47	15.19	Leopolda
16	Wtorek	6.49	15.18	Edmunda
17	Sroda	6.51	15.16	Salomei
18	Czwartek	6.53	15.15	Romana, Maksyma
19	Piątek	6.55	15.13	Elżbiety ☾
20	Sobota	6.57	15.12	Feliksa
21	**Niedziela**	6.59	15.11	*Ofiar. NMP.*
22	Poniedz.	7.01	15.09	Cecylii
23	Wtorek	7.03	15.08	Klemensa
24	Sroda	7.05	15.07	Emilii, Jana od krz.
25	Czwartek	7.06	15.06	Katarzyny
26	Piątek	7.08	15.05	Konrada
27	Sobota	7.10	15.04	Waleriana, Jozafata ●
28	**Niedziela**	7.12	15.03	**I adwentowa**
29	Poniedz.	7.13	15.02	Saturnina
30	Wtorek	7.15	15.02	Andrzeja Ap.

Grudzień

		Wsch. słońca	Zach. słońca	31 dni
1	Sroda	7.16	15.00	Eligiusza
2	Czwartek	7.18	14.59	Bibianny
3	Piątek	7.19	14.58	Franciszka Ksaw.
4	Sobota	7.21	14.58	Barbary ☽
5	**Niedziela**	7.23	14.57	Sabby
6	Poniedz.	7.24	14.57	Mikołaja
7	Wtorek	7.25	14.56	Ambrożego
8	**Sroda**	7.26	14.56	**Niep. Poczęcie NMP.**
9	Czwartek	7.27	14.55	Leokadii, Walerii
10	Piątek	7.29	14.55	N. M. Loretańskiej
11	Sobota	7.31	14.55	Damazego ○
12	**Niedziela**	7.32	14.54	Aleksandra
13	Poniedz.	7.33	14.54	Łucji
14	Wtorek	7.34	14.53	Spirydiona
15	Sroda	7.35	14.53	Ireneusza
16	Czwartek	7.36	14.53	Euzebiusza
17	Piątek	7.36	14.54	Łazarza Wskrz.
18	Sobota	7.36	14.54	Germana
19	**Niedziela**	7.37	14.54	Nemezjusza
20	Poniedz.	7.37	14.55	Teofila ☾
21	Wtorek	7.38	14.55	Tomasza
22	Sroda	7.39	14.55	Zenona
23	Czwartek	7.40	14.56	Wiktorii
24	Piątek	7.40	14.57	Adama i Ewy. *Wigilia*
25	**Sobota**	7.40	14.58	**Boże Narodzenie**
26	**Niedziela**	7.41	14.59	Szczepana
27	Poniedz.	7.41	14.59	Jana Ap. Ew. ●
28	Wtorek	7.41	15.00	Młodzianków
29	Sroda	7.42	15.00	Tomasza
30	Czwartek	7.42	15.02	Eugeniusza
31	Piątek	7.42	15.02	Sylwestra

RADY GOSPODARSKIE

Styczeń i Luty

W zagrodzie. Kończyć młóckę zboża, w mrozy omłot koniczyny. Zapasy paszy i słomy przejrzeć, czy wystarczą do wiosny, kopce z okopowizną obejrzeć. Narzędzia rolnicze do porządku przyprowadzić, naprawić i dokupić, czego brakuje, zaprzęgi uporządkować.

Nasienie do siewów wiosennych zawczasu przygotować, zboże czyścić, groch toczyć, łuki w grochu i bobiku wygubić. Nowe doborowe nasienie do siewu zakupić. Powrósła do żniw już teraz, wolnym czasem kręcić, toż samo snopki czyli kiczki do naprawy strzechy. O krowy cielne pilnie dbać i dobrze karmić. Cielęta grudniowe odsadzać. Gdy owce się kocą (w lutym), mieć o nie staranie, a jagnięta młode ciepło trzymać. Kury, aby wczas w zimie niosły, trzymać ciepło i dawać ciepłą żywność.

Na gnojowni nawóz po każdym wwrzuceniu ubijać, a przesypywać marglem, torfem, ziemią próchniczą.

W polu. Nawóz pod uprawy jare wywozić; na równinach, jeśli śniegu mało, zaraz za wozem rozrzucić po polu. Na pochyłych stokach i górach tudzież w czasie zim bardzo śnieżnych układać w kupy większe na najwyższym miejscu tego kawałka roli, gdzie ma być potem rozrzucony na wiosnę. Małych kupek kłaść nie należy.

Rozważyć zawczasu, jakich nawozów sztucznych będzie potrzeba. O oziminy dbać, skorupę lodową na nich kruszyć, wodę w czasie odwilży sprowadzać z pól, bruzdy przebierać. Myszy polne wszelkimi sposobami tępić.

W sadzie i ogrodzie. Suche i niepotrzebne gałęzie wycinać, pnie drzewek owocowych smarować mieszaniną wapna z gliną i krowieńcem. Pilnie obierać suche, poskręcane liście, co wiszą na gałązkach, bo z nich wylęgną się gąsienice. Zrazy do szczepienia z drzew szlachetnych uciąć. Jak tylko śnieg zejdzie, grządki na zasiew rozsady kapuścianej, tudzież pod marchew i pietruszkę przygotować. Inspekta zasiać.

Zbliża się ostatek zimy. „Święta Agnieszka wypuszcza skowronka z mieszka", powiadają ludzie; a skowronek to wiosenny ptak, co podczas orki wiosennej wyśpiewuje w powietrzu pod niebem. Już teraz wcześnie przypomina on, że nowy czas trudu i wytężonej pracy nadchodzi, że trzeba już wnet raźnie brać się do dzieła, aby być na czas gotowym.

Ale naprzód zimowe roboty pokończyć należy; więc do reszty dokończyć młócki, jeżeli jeszcze co zostało, a gdy mróz dobry się wyiskrzy, zabrać się do omłotu koniczyny.

Marzec i Kwiecień

W pole wyjechać jak tylko można najwcześniej i przygotować rolę pod zasiewy wiosenne. Jesienne orki pod jęczmień i owies włóczyć lub spulchniaczem wzruszyć i odśnieżyć. Nawóz pod bobik, pod ziemniaki przyorać. Orka pod jęczmień. Siać groch, bobik, soczewicę, wykę, koniczyny i trawy, a przede wszystkim owies, jęczmień i marchew. Gdy rola sucha, wałkować po siewie pierścieniowym wałkiem i włóczyć po wałku.

W rozsadnikach siać kapustę, karpiele. Myszy polne dalej wytrwale niszczyć. Pędraki i inne robactwo wszelkimi sposobami tępić.

Słabe oziminy gnojówką polewać lub nawozami sztucznymi zasilać. Na cięższej roli włóczyć silnie, na lekkiej wałkować, wyprzałe lub uszkodzone miejsca podsiewać jarym żytem lub jęczmieniem. Koniczyny włóczyć i zasilać, gdzie zginęły, podsiewać lucernę chmielową, inkarnatkę lub seradelę. W chmielniku chmiel opatrzyć, obciąć i znawozić.

Na łąkach kretowiny do reszty rozrzucić i rozgrzebać, bronować silnie suchsze, zarośnięte mchem łąki, a potem wałkować. W dnie zimne wodę na łąki puszczać obficie; ale jak tylko cieplejszy dzień, to je zostawiać, by obeschły. Na pastwiskach kretowiny równać, bronować, wałkować.

W zagrodzie. Prosięta marcowe. Starania około klaczy źrebnej i źrebięcia. Klacze stanowić. Wywałaszyć źrebaki. Zwierzęta robocze dobrze żywić, by w tym czasie w pracy ciężkiej nie ustały. Cielęta styczniowe odsadzać. Kury na jajach nasadzać.

W sadzie i ogrodzie. Drzewka owocowe sadzić i dobrze podlewać, gąsienice dalej pilnie obierać. Przygotować grzędy do sadzenia warzyw. Czyścić krzewy owocowe z suszu. Okopywać drzewka naokoło pnia, przymocowywać do palików. Siać tytoń w skrzynię lub grządki ogórków na rozsadę zasiać w skrzynię. Cebulę siać w grunt.

Trudno podług miesiąca i dnia oznaczyć, kiedy należy w pole wyjechać bo to jest rozmaicie: jednego roku trafi się, że już w styczniu da się orać, innego w końcu marca jeszcze za mokro. W osuszonych rolach nieraz o 3 tygodnie wcześniej uprawę można zaczynać, niż w mokrych i nieprzepuszczalnych.

„Nic z takiego gospodarza, co gazduje z kalendarza", mawiali ojcowie nasi i słusznie, boć trzeba ziemię swoją znać i wiedzieć, kiedy w nią pługiem wjechać, a nie ślepo jakiegoś terminu się trzymać. Notatki o gospodarstwie mogą tylko podawać pewne ogólne reguły i wiadomości użyteczne, ale trzeba je umieć stosować na własnym gruncie. Na wiosnę regułą taką być powinno dla każdego: nie marudzić, nie ociągać się próżno, bo każdego dnia straconego, teraz szkoda.

Zasiewy późniejsze

W polu. Marcowe zasiewy kończyć: owies, jęczmień siać do reszty. Sadzić ziemniaki i buraki. Uprawiać pod len i konopie, pod tatarkę, grykę i proso. Nawóz przyorać pod kapustę i kukurydzę. Siać len, mieszanki na zieloną paszę. Siać łubin na ziarno. Zasadzić fasolę pieszą. Buraki wcześnie zmotyczyć. Wysadzić sadzonki buraków na nasienie. Ziemniaki, skoro zeszły, bronować lub motyką przekopać dla zniszczenia chwastów. Robactwo polne tępić.

W sadzie i ogrodzie. Szczepić drzewa starsze, obierać gąsienice. Kończyć zasiewy warzyw, sadzić ćwikłę, groch cukrowy, cebulę.

Maj

Bydło idzie na pastwisko, a w końcu maja dostaje już zieloną paszę. Ostrożność przytem by wzdęcia nie było. Przygotować zawczasu środki przeciw wzdęciu. Wywietrzyć stajnie i wyczyścić, obielić przeciw muchom. Nawóz dobrze tłoczyć. Źrebięta młode przyzwyczaić do czesania i czyszczenia.

W polu. Ostatki zasiewów, sadzenie ziemniaków późnych. Siew kukurydzy, maku, gryki, prosa; słoneczniki, fasolę późniejszą sadzić. Po siewie inkarnatki. Mieszanki na zielono zasiewać kawałkami co parę tygodni. Zabezpieczyć się zawczasu od gradu. Ziemniaki, gdy zejdą, okopać. Buraki ogrzebać i spulchniać ziemię, zaraz jak tylko się pokażą, wyplewić i wnet dokładnie przerwać.. Dosadzić, gdzie brakuje, a skoro się zakorzenią, saletrą podsypać. Kapustę sadzić. Siać późniejszy len i konopie. Pszenicę zbyt bujną kosić albo zrzynać, żeby nie wylęgła.

Plewić pilnie z chwastów wszystkie pola. Kosić osty i inne chwasty przy drogach i miedzach, zanim okwitną. Podjadki, chrząszcze majowe zbierać i niszczyć. Pchełki na kapuścianej rozsadzie i na rzepaku tępić.

Łąki nawadniać mało, tylko w dnie chłodne lub w nocy.

W ogrodzie i sadzie. Sadzić rozsadę różnych warzyw, sadzić ogórki, siać cebulę. Szczepić drzewka.

Czerwiec

W polu. Ochraniać ziemniaki od gnicia. O rdzy, śnieci, głowni i sporyszu na zbożach. Okopywać ziemniaki. Plewić i okopywać buraki, kapustę, kukurydzę, tytoń. Groch, fasolę zatyczyć. Podlewać zasadzoną rozsadę.

O gradobiciu. Zasiewy powtórne na polach zniszczonych gradem lub niezmiarką.

Pokończyć wszelkie roboty polne przed sianokosami. Przygotować ostwie lub kozły do suszenia koniczyny, opatrzyć wozy.

Koniczynę na siano kosić, gdy zaczyna kwitnąć. Siano suszyć; kaniankę tępić.

W sadzie i ogrodzie. Usuwać chwasty i robić z nich kompost lub dawać świniom po oczyszczeniu z ziemi i pokrajaniu. Drzewa owocowe podlewać w czasie suszy wodą z gnojówką. Ogórki podlewać rozwodnioną gnojówką.

W zagrodzie. Przygotować i wyrównać klepisko, naprawić podłogę w stajni, wyporządzić i wybielić stajnię, naprawić spichlerz, poszyć dachy. Bydło do much w stajni i gzów na pastwisku ochraniać.

Lipiec i Sierpień

W zagrodzie przygotować wszystko do nadchodzących żniw, wyporządzić sąsiek w stodole i spichlerzu z resztek słomy, śmieci i ziarna starego. Poopatrywać wozy, by były całe do zwózki. Nawóz polewać pilnie gnojówką, zorównać, udeptać i przesypywać torfem, ziemią lub marglem. Drób wyganiać na ścierniska. W gorące dni paszę dla krów siec i wozić rankiem lub wieczorem, aby nie więdła. Świeżego owsa zaraz koniom nie dawać.

W polu pokończyć plewienie buraków, kapusty, ziemniaki okopać i obsypać powtórnie, a jeżeli jest obawa, że będą gnić, to skropić drugi raz siarczanem miedzi. Plewić kukurydzę, proso, mak. Gniazda turkucia podjadka niszczyć. Pod rzepak wywozić nawóz. Rzepak żąć skoro ziarno zbrunatnieje. Jęczmień ozimy siec wcześnie, by się nie osypał. Ze żniwami nie zwlekać, ale żąć, gdy ziarno świdowate. Zbiór hreczki, płoskoni z konopi. Plony od ognia ubezpieczyć.

Ścierniska jak najprędzej po żniwach pokładać. Zasiewać między plony na paszę i na zielony nawóz. Zasiew zielonych nawozów, zasiew szporku, rzepy ścierniaki. Kwiaty i boczne pędy tytoniu obcinać. Zbiór grochu, wyki, łubinu, maku. Zbiór potrawu i drugi pokos koniczyn. Zasiew rzepaku, jęczmienia ozimego.

W sadzie i ogrodzie. Drzewa drugi raz pędzą; podlewać je mocno w czasie suszy gnojówką lub innymi płynnymi nawozami, przywiązywać do palików i podpierać obciążone gałęzie. Zbiór ogórków. Wierzchołki bobu pozrzynać, by obrodził lepiej.

Wrzesień

W polu. Kończyć uprawę pod oziminy, koniczyska orać. Zasiewy ozimin, zaprawianie ziarna, próby z różnymi odmianami, siew rzędowy. Po zasiewie przegony i wodnice robić. Zbiór prosa, kukurydzy, lnu, konopi i tytoniu. Len moczyć. Rzepak ozimy okopywać.

Szkodniki polne: myszy, druciki, gąsienice niszczyć. Liści z buraków nie obrywać zawczasu dla bydła, wcześniejsze ziemniaki wykopać.

W sadzie. Owoce obierać, nie trząść i nie obijać. Śliwy suszyć, robić powidła i wina owocowe z jabłek i gruszek. Pod drzewa nawozić. Stare drzewa obcinać, na pniach zakładać smołowe pierścienie przeciw robactwu.

W zagrodzie. Spichrze wyprzątać, wołki niszczyć, zwierzęta robocze przy robotach jesiennych dobrze żywić. Paszę zieloną na zimę kosić i prasować. Piwnicę wyporządzić. Prosięta jesienne odchowywać.

Październik

W polu pokończyć zasiewy ozimin. Kopać ziemniaki. Zasiew żyta na ziemniaczyskach. Przechowywanie ziemniaków w kopcach. Zbiór buraków marchwi, brukwi, rzepy. Zbiór kapusty. Wybrać sadzuchy na nasienie. Okopać rzepak pierwszy raz. Pokłady z perzu czyścić. Nawóz wywozić na pokłady pod buraki, ziemniaki i inne okopowe. Oziminy słabo zasilać saletrą lub gnojówką i zmotykować. Zbiór kukurydzy zielonej na paszę. Zorać przed zimą jak najwięcej pola, a głęboko. Nawożenie jesienne. Uprawa nowin.

Łąki nawadniać, póki sucho i nie ma mrozów. Osuszać za mokre, nawozić kompostem, kainitem, tomasyną i wapnem.

W oborze stopniowo przechodzić do paszy zimowej, nie dawać za dużo liści buraków. Ułożyć karmę zimową. Wieprze i drób tuczyć, prosięta jesienne odsadzać. W treściwe dodatki do paszy na zimę się zaopatrzyć.

Zbiór i przechowywanie okopowych

Po drugim pokosie koniczyny zachodzi czasem brak zielonej paszy dla bydła w stajni, a gospodarz radzi sobie przeciw temu w ten sposób, że daje krowom po trochu dolne liście kapusty, karpieli, buraków. O ile liście te częściowo zżółkną, o tyle mogą być spasione bez szkody dla tych roślin, ale zawczesne obrywanie liści z buraków albo, co gorsza, obcinanie ich całkiem, jest wielkim błędem, bo tamuje ostatek wzrostu buraków i wyrabianie się w nich pożytecznego cukru. Przez cały wrzesień jeszcze burakom nie mało cukru przybywa, do czego jednak liście są im koniecznie potrzebne; lepiej więc pozostawić zdrowe liście aż do zbioru korzeni. Tak samo i nać z ziemniaków nie należy zrzynać póki jeszcze jest zielona i rośnie, chyba, że kopać musimy.

Zbiór ziemniaków wcześniejszych rozpoczyna się, gdy nać już pożółkła i zeschła. Wczesne ziemniaki dają już zbiór w lipcu i sierpniu, późne dopiero w październiku wykopywać się mogą i te często jeszcze mają nać zupełnie zieloną. Czy ziemniaki są już do kopania dojrzałe, można poznać łatwo, mianowicie, jeśli skórka ziemniaka łatwo złazi przy potarciu palcem, to znak, że jeszcze ziemniak ten mógł rosnąć dalej, jeżeli zaś przylega już mocno, to rozwój i rozrost ziemniaka jest skończony. Wykopuje się ziemniaki motyką lub kopaczem, idąc naprzód: na Śląsku kopią łopatami, idąc w tył. Wyorywania pługiem zwykłym zalecać nie można, bo dużo przy tym ziemniaków zostaje w polu. Natomiast nadają się do tego właściwe płużki z odkładnicą palczastą, która oddziela ziemię od kłębów. Zamiast roboty ręcznej wchodzą co raz więcej w użycie kopaczki do ziemniaków. Przyśpieszają one zbiór nie mało i w niektórych okolicach nadawały się do zakupu na spółkę do wspólnego użytku kilku gospodarzy. Dobra kopaczka wymaga 2 par silnych koni (jedna para do — druga po południu) i 18 — 20 ludzi do zbierania za nią, wykopie zaś dziennie 2¼ — 3 morgów. Po wykopaniu należy puścić brony i ziemniaki pozostałe wybierać.

Przy kopaniu ziemniaków pamiętać należy o tym, że gniłe i nadpsute kłęby mogą roznieść zarazę i zgniliznę ziemniaków w roku następnym na sąsiednie pole. Co więcej, zarody zgnilizny, parchów i innych chorób ziemniaków, mogą przetrwać parę lat w ziemi i znowu pokazują się na ziemniakach, gdy one powtórnie na to samo pole przyjdą. Dlatego nie należy rzucać i zostawiać w polu zgniłych i zepsutych ziemniaków, ale je należy pilnie przy kopaniu zbierać osobno i z pola wynieść.

Przechowywanie ziemniaków. Na zimę przechowuje się ziemniaki w piwnicy i w kopcach. Kopiec robi się w miejscu suchym, blisko domu. Wybiera się ziemię bardzo płytko, co najwyżej na jeden sztych łopaty, półtora metra (2½ łokcia) szeroko, a tak na długość, żeby na ziemniaki wystarczyło. Na tym miejscu usypuje się z ziemniaków kopiec długi, z ostrym ku górze grzbietem, tak wysoko, jak tylko jeszcze ziemniaki trzymać się mogą. Tak zostawia się, aby obeschły przez jeden dzień, a tylko w razie deszczu osłania się słomą; po tym kładzie się warstwę równej słomy i przykrywa się ziemią, wybraną poprzednio z pod kopca. Nie należy jednak ziemią przykrywać całego kopca odrazu, ale na grzbiecie zostawia się wąskie wolne miejsce, z którego słoma sterczy; tamtędy uchodzi jeszcze nadmiar wilgoci i pary z ziemniaków; aby zaś deszczem nie zaciekało do środka, przykrywa się grzbiet grubo łecinami suchymi, perzem suchym, słomą mierzwiastą, rzepakową lub czymś podobnym. Dopiero, gdy przymrozki nadejdą lekkie, przykrywa się kopce, jak już mają pozostać na zimę.

Więc daje się znowu cienką warstwę słomy, liści lub łętów a po tym z obu stron kopca wybiera się rów, a ziemią wybraną przykrywa się kopiec cały od dołu do góry, pozostawiając tylko z jednej strony u dołu wolne miejsce dla brania ziemniaków w zimie. W ten sposób okryte ziemniaki nie zmarzną w najtęższej zimie i, jeżeli sucho zebrane, nie zgniją i nie zagrzeją się, od słońca w czasie odwilży. Trzeba jednak trzymać się ściśle tego sposobu, tj. aby dać naprzód na ziemniaki cienko słomy potem warstwę ziemi, a dopiero przed samą zimą znowu cienko słomy i na pół metra (20 cali) grubo ziemi. Słoma lub liście między dwiema warstwami ziemi chroni najpewniej od przemarznięcia. Otwór do wybierania winien być dobrze słomą i ziemią założony w czasie mrozów.

Listopad

W polu. Wapnowanie, nawożenie marglem pól i łąk. Osuszanie pól, czyszczenie rowów na łąkach i polach, przebieranie zamulonych przegonów i bruzd. Drenowanie. Zużytkowanie torfowisk i innych nieużytków, utrwalanie piasków, sadzenie wikliny koszykarskiej. Dokończenie wszelkiej uprawy pól, przyoranie zielonych nawozów. Wywożenie nawozu, zwożenie torfu, paliwa. Nawożenie łąk kompostami, nawozem sztucznym.

W zagrodzie. Zaopatrzyć stajnie i chlewy na zimę. Obliczenie paszy na zimę. Ożywienie bydła w zimie, przychów cieląt.

Grudzień

W grudniu mamy najkrótsze dni i najdłuższe wieczory. Skończyła się praca w polu, ale nie znaczy to, że gdy pola i łąki śpią, rolnik może siedzieć z założonymi rękami, zjadając uzyskane zapasy. Spoczynek w grudniu nie może być próżniactwem i marnowaniem czasu, jest on bowiem potrzebny każdemu, kto pracuje, i należy z niego korzystać, gdy można, ale bez uszczerbku dla gospodarstwa. Korzystając z wytchnienia i spoczynku grudniowego, ma się więcej czasu, aby pomyśleć nad sprawami gospodarskimi, o których się często zapomina wśród ustawicznej pracy całorocznej.

Trzeba się zastanowić nad sobą, nad własnym gospodarstwem, nad jego wynikami, pomyśleć czy wszystko robi się tak, jak należy i czy jeszcze nie możnaby czegoś lepiej zrobić z większym zyskiem dla siebie i rodziny; czy nie możnaby zmienić niejednej rzeczy, poprawić lub odnowić.

Ale i ręcznej roboty nie zabraknie w grudniu, kto jej chce poszukać. Przede wszystkim trzeba porobić zapasy różnych rzeczy w gospodarstwie przydatnych. Trzonki do łopat i motyk, kosiska, grabie, widły, które często psują się przy robocie, a w lecie szkoda czasu mitrężyć na poważniejsze naprawę. Tak samo przysposobić materiał na dyszle, kłonice, drabiny do wozów, rogale i ostwie do siana. W niektórych okolicach kwitnie nad to rozmaity przemysł domowy i daje dobre zyski. Poza tym korzysta się z sanny, aby wywieźć nawóz i margiel na pole, zwieźć z lasu drzewa na opał i różne cele. Przygotowany i ukopany jesienią torf lub wybraną stawarkę próchniczną zwieźć należy blisko do gnojowni, aby było czym przesypywać nawóz. Dopóki śniegów nie ma, tnie się wierzbę koszykarską i faszynową, zbiera się trzcinę na stawach zmarzłych.

Pamiętajmy, że prawdziwie wzorowy, gorliwy, a pracowity gospodarz wiejski nigdy zupełnie bezczynny nie bywa.

Drukarnia „Aušra" w Wilnie. Wydawca-redaktor Czesław Ancerewicz.